

Batavos profecturum spero. Saluto reverenter Magnificum Dn. Plessenium, Blarerum, Serenissimorum Regulorum praefectos in academia Lugduni, Rev. dominum Altingum, Festum Hommium, cujus chartaceum munus, Catechismum Maraixianum Maleaca Indica et Belgica lingua Hagae impressum Ungarice typis evulgavi hic Cassoviae. Clarissimo domino doctori Rumpfo, reverendis Hagiensis ecclesiae ministris, à quibus beneficium accepi, ago gratias etiamnum et salutem nuntio ut et Amplissimo domino Philiberto Duboys, domino Laurentio de Syllae Iurisconsulto fiscali ord. Conf. Necnon pientissimo viro Vinnaeo scholae rectori in me benignissimo.

Bene vale Vir Magnifice et subitae scriptioni ignosce.

Cassâ. XV. Martij. Anno. 1626. Tuus ille Alb. Molnar.

Külczim: Amplissimo ac Magnifico DN. Ludovico Camerario, Regis Friderici etc. Cancellario, domino fautori meo magno plurimumque dilecto. Hagam Comitum Holland.

(Papirpecséttel.)

A müncheni udv. és állami könyvtár kéziratárából közli

DR. DÉZSI LAJOS.

ZVONARICH ISTVÁN ÉS GYÖRGY ÉLETÉHEZ.

I.

Generosi ac circumspecti viri, domini observandissimi etc. Salutem et paratam semper nostri commendationem. Kivánsági szerént való sok jókkal áldja meg Isten Kegyelmeteket.

Kegyelmeteket egész városul levelünk által jámbor szolgánk instantiájára kelleték requirálnunk, kinek minemü gondviselő ügye legyen erőtelen atyafiai mellett Kegyelmeteknél, maga leveléből bőségesen eszébe veheti, nem szükséges, hogy mi declaráljuk Kegyelmeteknek és talám (!) nem is volna szükséges minékünk Kegyelmeteket ez dologban megkeresnünk, tudván azt, hogy Kegyelmetek az közönséges igazságot és törvény folyását considerálván, vagy csak a maga levelére is kedve szerént való választ veszen Kegyelmetektől, de ex superabundanti, hogy mind jámbor szolgánk kivánságának eleget tegyünk s mind penig Kegyelmetektől az mi reánk való tekintetből hamarébb való kívánatos válasza legyen ez jámbor szolgánkknak, ugymint Zvonaricz Györgynek, ugy kelleték irnunk mellette Kegyelmeteknek, elhívén tökéletesen, hogy ha valami exceptióval diferálhatna is Kegyelmetek más időre kezétől plenipotentiariusoknak kiadni azt az testamentom szerént való pénzt és marhát, az mi vagyon, de az mi tekintetünkért Kegyelmetek nem fogja azt csele-

kedni, ebbeli jóakarátját Kegyelmeteknek mi regratificáljuk Kegyelmeteknek és jó alkalmatossággal az miben tudunk, megis szolgáljuk Kegyelmeteknek. Ezzel Isten áldja Kegyelmeteket. Datum ex Német-Uyvár 20. Januarii Anno 1633.

Generosarum ac circumspectarum Dominationum vestrarum
addictissimus

Comes Adamus de Batthyan.

Czím: Generosis ac circumspectis viris, domino Michaeli Vas iudici primario totique senatui liberae regiaeque civitatis Cassoviensis etc. dominis nobis plurimum observandissimis.

(Eredetije Kassa város levéltárában 6499. sz. a.)

II.

Generosi, nobiles ac circumspecti domini nobis observandissimi.

Salutem ac officii nostri paratissimam commendationem. Az Uristen áldja meg Kegyelmeteket kívánsági szerint való jókkal.

Találja meg Kegyelmeteket az mi udvari praedicatorunk Zvonarich István uram öccsével egyetemben levelek által néminemü attyokfiainak képekben, kiknek az néhai Keöszöghy Márton nevü attyokfia ott Kassán testamentomában hagyott volna javaiból mindeniknek, az mit akart; mivel pedig ez atyafiak ő Kegyelmekre bízták gondviselését és ő Kegyelmek az mi füzéri gondviselőnk által akarják Kegyelmetek kezétől kivenni. Kérjük mi is Kegyelmeteket, hogy ez dologban az mi személyünk tekintetéből is, cselekedje azt Kegyelmetek, hogy absque dilatione az testamentom szerint adja mind éppen kezihez Zuonarich uraimék plenipotentiariusának. Mely Kegyelmetek jóakarátját hasonló dologban meg igyekezünk szolgálni Kegyelmeteknek. Ezzel Isten áldása legyen fejenként Kegyelmeteken. Datum ex castro Keresztur die 4 Aprilis, anno 1633. Generosarum, nobilium ac circumspectarum dominationum vestrarum
amicus ad officia paratissimus

Paulus de Nadasd m. p.

Czím: Generosis, nobilibus ac circumspectis dominis N. N. iudici, necnon coeteris liberae regiaeque civitatis Cassoviensis civibus et senatoribus etc. dominis amicis observandissimis.

(Eredetije Kassa város levéltárában 6498. sz. a.)

III.

Anno 1633. 8 die Octobris.

Én Zvonarits István és Zvonarits György, adjuk emlékezetül mindeneknek, hogy az néhai Küszögi Márton testamentoma szerént legálatott pénz felől biztuk volt rajta az nemes, nemzetes és vitézlő Török András uramat, hogy ő Kegyelme az nemes cassai tanácstól az mi és azon Küszögi Márton anyja és atyafiai nevével vegye ki, mind az, kinek mit testamentomában hagyott, melyről ő Kegyelmének plenipotentiát is adtunk volt. Török András uram is azért az mi atyafiú-

ságunkért hiven eljárván ebben, nemcsak kezéhez vette, de mi kezünkhöz is szintén ide kiküldötte, ugymint nevezett szerént az megholt Küszögi Márton anyjának 90 tallért, az hugának Annának tallér 90, Csonka Szabó Jánosnak tallér 25, Mihálynak tallér 10, Bus Jánosnak tallér 10, in toto taller 225. És ezenkívül Papai Mihály deák öccsének is aranyat numero 60; de az vörös bársonnyal borított aranyas szablyát ő Kegyelme ott tartotta magánál, míg más jobb alkalmatossággal kiküldheti kezünkhöz. Mely ilyen dolgokról s főképpen az 225 tallérról és 60 aranyról, melyeket éppen kezünkhöz vettünk, quietáljuk Török András uramat, hogy senki ő Kegyelmét erről többül ne kereshesse, mindazáltal az szablyát még ő Kegyelmétől megvárván. És noha mind-ezekről az egész atyafiak nevével az pápai város pecsétí alatt generalis quietantiát kell vennünk az cassai városnak, de mivel ez mostani posták annyit nem késhetnek, míg azt ennyi megszerezhetnénk, azért ezt is bizonyosan megszerezzük és más bizonyos alkalmatossággal Török András uram kezébe beküldjük, hogy se ő Kegyelmének, se az cassai városnak ez testamentombeli jók felől soha senkitől semmi bántása és busítása ne legyen. De coetero addig adjuk ez levelünket, pècsétünkkel megerősítvén. Anno et die, ut supra. Iidem, qui supra.

Stephanus Zvonarits
(P. H.)

Georgius Zvonarits
(P. H.)

Kívül: Török András uram quietantiája az néhai Küszögi Márton javai felől.

(Eredetije Kassa városa levéltárában, 6464. szám alatt. Az egész Zvonarits István kezeírása.)

IV.

Generosi nobilissimi, prudentes item ac circumspecti domini, fautores mihi summa observantia colendissimi.

Salute servitiorumque meorum semper paratissima commendatione praemissa, cumulatissimum divinae benedictionis favorem precatus, me totum eisdem consecro, dedico. Az Kegyelmetek november utólja felé énnekem írott levelét circa 15 decembris, az mint illet, nagy becsülettel vettem vala, az mellyre eddig is, ha Török András uram itt való késése haladékomra nem lett volna, választ tettem volna Kegyelmeteknek és annyival serényebben, az mely nagy affectussal igyekeztem szívem szerént az Kegyelmetek parancsolatját effectuálnom és abban az itt való atyafiakkal Kegyelmeteknek kedveskednem. És bizonyosan elhiggye Kegyelmetek, hogy valaminemü nagy óhajtozással várta Kegyelmetek egy jámbor egyházi személynek mi közülünk az Kegyelmetek böcsületes nemes királyi városában való bocsáttatását, sokkal följobben való szorgalmatossággal gondoskodtunk annak idejében való elküldtetésében. De valahol Christus templomot épít, szoktuk mondani, ott mindjárt az sátán is kápolnárt rak mellette; soha oly jó igyekezet nem lehet s főképpen

az lelki dolgokban, az melynek sok számtalan akadéki ne találkozzanak, mint lett az Kegyelmetektől nekünk parancsolatott dologban is, mivel-hogy az a mi Fábrink, kit ultimarie csak egyedül kíván vala Kegyelmetek maga szolgálatjára mi közülünk elbocsáttatni, halogatván mostani patronusának kemény magaviselése miatt ez elmúlt esztendejének terminusáig s az mellett ajánlván magát, eltöltvén idejét, az ecclesia engedelmességére. De mi lesz, mikor immár szintén azt vélnénk, hogy az Kegyelmetek sok fogyatkozásival való várákozása után eleget tehetünk az Kegyelmetek kívánságának, szintén akkor önti ki minden epéjét, vakmerő keménységgel engedetlené levén az ecclesiának, és az Kegyelmetek, érdeme fölött való ily becsületes vocatióját megvetvén, mely nem kevés lelki fájdal munkra következék. De nemzetes főuraim, ez dolgon még ne ütközzék Kegyelmetek, se az mi Kegyelmetekhez való igaz hűséges szolgálatunk felől ne kételkedjék, mert nem hogy ebben kedveskedni nem akarnánk, sőt én magam is, mint az Kegyelmetek tavalyi nálunk levő becsületes követi előtt resolváltam magamat, ugyan egyéb dolgaimban való fogyatkozásommal és Kegyelmetek szolgálatjára elmenni kész lettem volna, ha az itt való nagy szükség azt megengedhette volna, mert az minemű kötelességben mostan vagyok, az gyöngye vessző szálcscáknak, az jó erkölcsök és igaz mennyei tudomány egyenességben való neveltetésekre, mintegy istápnak Isten után, idegen helyekről is haza köllenek jönnöm. Mindazon által egy s két személyről úgy ne gondolkodjék Kegyelmetek, mint ha ez vagy amaz, és bár harmadikunk is nem lévén, már ugyan semmibe kellene mulni az Kegyelmetek parancsolatjának, sőt inkább azt elhiggye Kegyelmetek, hogy Istennek Kegyelmes áldásából úgy vagyon meg ecclesiánk állapotja, hogy csak Kegyelmetek egy valamely személynek kívánásában ne inhaereáljon, Fábrinál értelmesb egyházi emberrel kedveskedhetünk Kegyelmeteknek, az minthogy Kys Bertalan superintendens urunk utolszor csak minapiban Kegyelmeteknek küldött levelében ugyan denominált is egy Johannes Pathi nevű atyánkfíát, kinek csak hirtelen való extemporanea contióját az Kegyelmetek becsületes követi hallották is. Jo resolutus ember, tisztos személy, in controversiis ecclesiasticis bene versatus, noha tót nemzet, de igen főmagyar, hogy ugyan keveset impingáljon szólásában, erkölce és külső magaviselése tökéletes és külső conversatiója, mint ki ily nevezetes helyben ekkoráig nem szolgált, ha egy elsöben mintegy magában való tartóztatással lehetne is netalántán, mindazonáltal ratio loci et personarum cum quibus conversandum erit, rövid napokon úgy utba igazítja, hogy minden állapotjával igen contentus fog lenni Kegyelmetek. És merem mondani, hogy Fábrit és ötet egyszersmind bár elbocsátanánk is Kegyelmetekhez, nem sok napok haladván, tovább való esztendőkre maga is inkább választaná Kegyelmetek Pathit, hogy sem azt az Fábrit. Mindezeknek utánna Istennek ő szent Felségének mind lelki s mind testi dolgokban való Kegyelmes áldomását kívánván, szívem szerént fejenként Kegyelmeteknek magam vékony tehetségem szerént való minden időbeli kész szolgálatomat ajánlom Kegyelmeteknek. Datum ex Keresztur 28 januarii anno 1637.

Generosarum ac nobilissimarum dominationum vestrarum ad servendum paratissimus

Stephanus Zvonarits
illüstrissimae comitissae dominae dominae Judithae de Reva aulae concionator m. p.

Kivül: Generosis ac nobilissimis dominis domino iudici caeterisque senatoribus regiae ac liberae civitatis Cassoviensis etc. dominis fautoribus mihi summa observantia colendissimis.

(Eredetije Kassa város levéltárában.)

V.

Mi Nyeregjártó András, Kállai Eötvös Mihály és Károli Lőrincz adjuk tudására minden rendbeli embereknek, de legkiváltképpen az kiknek illik, hogy az néhai Erdéli Andrásnak megmaradott árva hajadon leányának per novam donationem megadatott szőlő örökségeinek megmunkálkodtatására kértünk kölcsön Zuonaricz István pap uramtól és feleségétől Sagodi Orsik asszonytól ugymint hetven magyar forintokat id est fl. 70, d. (=denár). Az mely pénztadtunk és engedtünk Cassán lakozó Ruszkai Györgynek és feleségének kezekben, hogy fölvegyék és az árva szőlőt munkálkodtassák ilyen conditióval, hogyha Isten életünket megtartja, ezen 1649 esztendőbeli szőlő terméséből borából megelégítetjük Ruszkai Györggyel ő Kegyelmeiket avagy hogy az nemes város contentálja pénzül az mi tisztelendő urunkat Zuonaricz István pap uramat avagy az ő Kegyelme megnevezett feleségét. Melynek nagyobb bizonyosságára adjuk mi felül megnevezett személyek kezünk irásával megerősített levelünket. Actum Cassoviae die 8 Mai Anno 1649.

Nyeregjártó András
(P. H.)

Károly Lőrincz
(P. H.)

Kállai Eötvös Mihály
(P. H.)

(Eredetije Kassa városa levéltárában 7716. szám alatt.)

Közli: KEMÉNY LAJOS.

BÁRÓ KEMÉNY ZSIGMOND LEVELEI
BR. KEMÉNY FERENCZHEZ.

Nem régen még általános volt az a hit még a br. Kemény család körében is, hogy a nagy szerepet játszó báró Kemény család levéltára az 1848.t-évi szabadságharcz alkalmával az oláhok barbárságának áldozatul esett. A megmaradt töredék a Magyar Történelmi Társaságban jelent meg, a melyből következtetni lehetett az elpusztult nagy levéltár becsére.

Az 1903. év nyarán, a mikor Maros-Torda vármegyében, Malomfalván a br. Kemény Pál úr szíves engedélye folytán átnézhettem az